

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) sisäilmakyselyn tulokset

Jokivarren koulu, päärakennus, pääosin C-siipi

Jokivarren koulun 3.–6.-luokkalaiset oppilaat vastasivat maaliskuussa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) sisäilmakyselyyn. Kaupunki pyysi kaikkia 3.–6.-luokkalaisia, yläkoululaisia ja lukiolaisia täyttämään kyselyn kartoittaakseen koulujen sisäilmatilannetta. Kysely täytettiin sähköisesti oppitunnilla ja kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista. Kysely täytettiin nimettömänä.

Jokivarren koulun 204:stä oppilaasta kyselyyn vastasi 141, eli vastausprosentti oli 69. Vastajat olivat 3.–6. luokkalaisia.

Miksi sisäilmakysely?

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on luonut sisäilmakyselyn työvälineeksi koulujen sisäilmaongelmien hallintaan Suomessa. Kunnat voivat tilata kyselyn koulujen sisäilmatilanteen kartoittamiseen ja seurantaan. Vertailuaineistona toimii muista suomalaisista kouluista vuodesta 2014 alkaen kerätty aineisto.

Sisäilmakysely antaa vertailukelpoista tietoa oppilaiden kokemasta sisäympäristön laadusta ja tyytyväisyydestä kouluympäristöön sekä koetusta oireilusta ryhmätasolla. Kyselyllä voidaan selvittää, onko esimerkiksi hengitystieoireilu tai huonoksi koettu sisäilma tavallista yleisempää tietyn koulun oppilaiden joukossa verrattuna oireilun yleiseen tasoon Suomessa. Se voi myös antaa viitteitä ongelmien syistä ja auttaa rakennusteknisten selvitysten suuntaamisessa.

Sisäilmakyselyllä ei kuitenkaan voida määrittää mistä syystä koettu sisäilman laatu tai oireilu poikkeaa tavanomaisesta. Pelkän sisäilmakyselyn tulosten perusteella ei tulekaan asettaa tilojen käytölle rajoituksia. Vaikka kyselyssä ei havaittaisi tavanomaisesta poikkeavaa, se ei toisaalta poissulje sitä, ettei koulun sisäilmassa voisi olla jotain terveydelle haitallista.

Kyselyn vastauksiin, erityisesti oireiden osalta, voivat vaikuttaa monet muutkin tekijät kuin mahdolliset sisäilman haittatekijät, kuten vastaajien terveydentila, elintavat, psykososiaaliset tekijät (esim. kouluviihtyvyyden ja huolestuneisuus) ja elinympäristö. Tästä syystä erityisesti raportoidun oireilun tulkinta on haasteellista. Nämä kyselyn käyttöä koskevat rajoitteet liittyvät yleisesti kaikkiin käytössä oleviin sisäilmakyselyihin.

Millainen kysely oli?

Kyselyssä oppilaita pyydettiin arvioimaan kokemustaan seuraavista olosuhdehaitoista: liian kuuma, liian kylmä, tunkkainen tai huono ilma, epämiellyttävä haju, pölyisyys tai likaisuus, melu ja luokan rauhattomuus.

Lisäksi oppilaita pyydettiin raportoimaan mahdollisia oireita: hengitystieoireet (nenä tukossa tai nuhaa, kuiva tai kipeä kurkku, äänen käheys, yskä), alahengitystieoireet (hengenahdistusta, hengityksen vinkunaa), silmäoireet (kutiavat tai vuotavat silmät), iho-oireet (ihon kutinaa tai punoitusta) ja yleisoireet (väsymystä, päänsärkyä).

Taustatiedoksi kyselyyn oppilaita pyydettiin kertomaan allergiset sairaudet, arvioimaan omaa sisäilman laatuun liittyvää huolta ja kouluviihtyvyyttä.

Kyselyn tausta-aineisto

Oppilaan itse raportoimat taustatiedot

Väittämä	% vastaajista
Astma, viimeisen 12 kk aikana	11
Heinänuha, viimeisen 12 kk aikana	16
Atooppinen ihottuma, viimeisen 12 kk aikana	9
Koettu terveydentila melko tai erittäin hyvä	33
Melko tai erittäin suuri huoli koulun sisäilman laadusta	8
Koulussa on raikas ja hyvä ilma hengittää aina tai melko usein	60
Pärjään hyvin koulussa aina tai melko usein	84
Opettaja kannustaa ja rohkaisee minua aina tai melko usein	68
Opettaja kohtelee meitä oppilaita oikeudenmukaisesti aina tai melko usein	84
Koulussa on kivaa aina tai melko usein	67

Tulokset olosuhdehaitoista ja oireista

Asteikko: tavanomaista vähemmän (esiintyvyys vertailuaineiston alimman 25%:n joukossa)
tavanomainen
tavanomaista hieman enemmän (esiintyvyys vertailuaineiston korkeimman 25 %:n joukossa)
tavanomaista enemmän (esiintyvyys vertailuaineiston korkeimman 10%:n joukossa)

Taulukko 1: Koetut olosuhdehaitat verrattuna suomalaisiin alakouluihin

Olosuhde	Jokivarren oppilaiden kokemus
Liian kuuma	Tavanomaista hieman enemmän
Liian kylmä	Tavanomaista vähemmän
Tunkkainen tai huono ilma	Tavanomainen
Epämiellyttävä haju	Tavanomainen
Pölyisyys tai likaisuus	Tavanomainen
Melu	Tavanomaista hieman enemmän
Luokan rauhattomuus	Tavanomaista hieman enemmän

Taulukko 2: Koetut oireet verrattuna suomalaisiin alakouluihin

Oire	Jokivarren oppilaiden kokemus
Hengitystieoireet	Tavanomaista vähemmän
Alahengitystieoireet	Tavanomainen
Silmäoireet	Tavanomainen
Iho-oireet	Tavanomaista hieman enemmän
Yleisoireet	Tavanomaista enemmän

Kokonaisarvio oireilusta: **Tavanomainen.**

THL:n johtopäätökset tuloksista

Kohdekoulun oppilaat kokivat hieman enemmän olosuhdehaittoja (taulukko 1) verrattuna muihin suomalaisiin alakouluihin. Kohdekoulun oppilaiden raportoima oireilu oli kokonaisuudessaan tavanomaista verrattuna muihin suomalaisiin alakouluihin (taulukko 2). Vaikka oireiden raportointi oli tavanomaista, kyselyssä raportoituihin koulun sisäympäristön laatuun mahdollisesti vaikuttaviin tekijöihin on hyvä pyrkiä vaikuttamaan, koska hyvä sisäympäristön laatu on tärkeä oppimista ja hyvinvointia edistävä tekijä.

Jatkotoimenpiteet

Orimattilan kaupungin Tilapalvelu seuraa aktiivisesti koulun olosuhteita. Rakennuksessa on mittarit, joilla tarkkaillaan mm. ilmamäärää, lämpötilaa, hiilidioksidia ja kosteutta. Kiinteistön automaatiojärjestelmä valvoo ja säätää olosuhteita jatkuvasti havaintojen perusteella.

Tilapalvelu hyödyntää kyselyn vastauksia tehdessään palveluverkkoselvitykseen liittyvää kiinteistöselvitystä, jossa tarkastellaan koulujen kuntoa ja joka valmistuu syksyn aikana. Lisäksi vastaukset auttavat kohdentamaan kiinteistön tulevia kunnossapitotoimenpiteitä.

Olosuhdehaitoista melu ja luokan rauhattomuus ovat oppilaalle psyykkistä kuormitusta aiheuttavia stressitekijöitä, joiden hallitsemiseen kiinnitetään koulussa huomiota.